

Ανωνυμοποιημένη έκδοση

Μετάφραση

C-164/21 - 1

Υπόθεση C-164/21

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

12 Μαρτίου 2021

Αιτούν δικαστήριο:

Administratīvā rajona tiesa (διοικητικό πρωτοδικείο, Λεττονία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

12 Μαρτίου 2021

Προσφεύγουσα:

SIA BALTIJAS STARPTAUTISKĀ AKADĒMIJA

Καθού:

Latvijas Zinātnes padome (επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας)

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĪGAS TIESU NAMS (διοικητικό πρωτοδικείο Ρίγας, Λεττονία)

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ρίγα, 12 Μαρτίου 2021

Το Administratīvā rajona tiesa (διοικητικό πρωτοδικείο, Λεττονία)
[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [σύνθεση αιτούντος δικαστηρίου]

εξέτασε σε έγγραφη διαδικασία τη διοικητική διαφορά που κινήθηκε με την προσφυγή που άσκησε η SIA BALTIJAS STARPTAUTISKĀ AKADĒMIJA για τη διαπίστωση του παράνομου χαρακτήρα της αποφάσεως του επιστημονικού συμβουλίου της Λεττονίας, της 14ης Απριλίου 2020 [παραλειπόμενα].

Αντικείμενο και πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης

[1] Η προσφεύγουσα, SIA BALTIJAS STARPTAUTISKĀ AKADĒMIJA, είναι εμπορική εταιρεία καταχωρισμένη στα μητρώα της Δημοκρατίας της Λεττονίας, της οποίας η εμπορική δραστηριότητα συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ακαδημαϊκού και μη ακαδημαϊκού χαρακτήρα. Η προσφεύγουσα είναι διαπιστευμένο ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, δηλαδή έχει αναγνωρισθεί από το κράτος, στο οποίο ασκεί την δραστηριότητά της, σύμφωνα με τον Komerclikums (εμπορικό κώδικα), στον βαθμό που δεν αντιβαίνει στον Augstskolu likums (νόμο για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης).

Σύμφωνα με τις εφαρμοστέες πράξεις που ρυθμίζουν τις δραστηριότητες της προσφεύγουσας, δηλαδή το καταστατικό του Baltijas Starptautiskā akadēmija [το οποίο επικυρώθηκε με το Ministru kabineta 2014. gada 18. jūnija rīkojums Nr. 297 (διάταγμα αριθ. 297 του Συμβουλίου Υπουργών, της 18ης Ιουνίου 2014)] και η μεθοδολογία της λογιστικής διαχείρισης και οργάνωσης (η οποία επικυρώθηκε από το πρακτικό αριθ. 141 της γενικής συνέλευσης της SIA BALTIJAS STARPTAUTISKĀ AKADĒMIJA, της 19ης Δεκεμβρίου 2019· στο εξής: Μεθοδολογία), ένας από τους τομείς δραστηριότητας της προσφεύγουσας είναι η επιστημονική δραστηριότητα. Η προσφεύγουσα είναι εγγεγραμμένη στο μητρώο επιστημονικών οργανισμών.

[2] Το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας είναι μια άμεση διοικητική αρχή υπό την επίβλεψη του izglītības un zinātnes ministrs (Υπουργού Παιδείας και Επιστημών), της οποίας ο σκοπός είναι η εφαρμογή της εθνικής πολιτικής για την ανάπτυξη της επιστήμης και της τεχνολογίας διασφαλίζοντας δι' εξουσιοδότησεως, μέσω κανονιστικών πράξεων, την εμπειρογνώσια, την εφαρμογή και επίβλεψη των προγραμμάτων και των έργων επιστημονικής έρευνας που χρηματοδοτούνται με επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού, από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από άλλα χρηματοδοτικά μέσα της αλλοδαπής.

[3] Με απόφαση [παρλειπόμενα], της 23ης Ιανουαρίου 2020, το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας ενέκρινε τη «Γενική προκήρυξη για υποβολή έργων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας για το 2020» (στο εξής: προκήρυξη), η οποία καταρτίστηκε σύμφωνα με το Ministru kabineta 2017. gada 12. decembra noteikumi Nr. 725 «Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas un finansējuma administrēšanas kārtība» [διάταγμα αριθ. 725 του Συμβουλίου Υπουργών, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τις διαδικασίες αξιολόγησης των έργων βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας και διαχείρισης της χρηματοδότησής τους (στο εξής: διάταγμα αριθ. 725 του Συμβουλίου Υπουργών)].

Σύμφωνα με το κριτήριο επιλεξιμότητας που αναφέρεται στην παράγραφο 12.5 του διατάγματος αριθ. 725 του Συμβουλίου Υπουργών, για να είναι επιλέξιμο για χρηματοδότηση βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας που έχει στόχο τη

δημιουργία νέων γνώσεων και τεχνολογικών ανακαλύψεων σε όλους τους κλάδους της επιστήμης, το έργο θα πρέπει να εκτελεσθεί από επιστημονικό οργανισμό που πληροί τους όρους του εν λόγω διατάγματος.

Η παράγραφος 2.7 του διατάγματος αριθ. 725 του Συμβουλίου Υπουργών ορίζεται η οντότητα που υποβάλλει πρόταση έργου ως επιστημονικός οργανισμός, εγγεγραμμένος στο μητρώο επιστημονικών οργανισμών που, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διατάξεις που ρυθμίζουν τις δραστηριότητές του (καταστατικό, εσωτερικός κανονισμός ή συστατική πράξη), ασκεί κύριες δραστηριότητες που δεν είναι οικονομικής φύσεως και ανταποκρίνεται στον ορισμό του οργανισμού έρευνας που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, σημείο 83, του κανονισμού (ΕΕ) 651/2014, της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, με τον οποίο ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων κηρύσσονται συμβατές με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης.

Η προσφεύγουσα, SIA BALTIJAS STARPTAUTISKĀ AKADĒMIJA, υπέβαλε πρόταση έργου [παρλειπόμενα], σύμφωνα με την προκήρυξη.

[4] Με απόφαση [παρλειπόμενα] της 14ης Απριλίου 2020, το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας απέρριψε την πρόταση έργου που υπέβαλε η προσφεύγουσα, με την αιτιολογία ότι δεν πληρούσε ένα από τα κριτήρια επιλεξιμότητας που είχαν τεθεί από τη διοίκηση, καθώς η προσφεύγουσα δεν μπορούσε να θεωρηθεί επιστημονικός οργανισμός, σύμφωνα με το διάταγμα αριθ. 725 του Συμβουλίου Υπουργών.

Σύμφωνα με το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας, τα έγγραφα που προσκόμισε η προσφεύγουσα δεν περιείχαν καμία πληροφορία σχετικά με το εάν η διεξαγωγή ανεξάρτητων ερευνών είναι η κύρια δραστηριότητα της προσφεύγουσας. Από την πρόταση έργου που υποβλήθηκε προκύπτει ότι, το 2019, η αναλογία του κύκλου εργασιών των δραστηριοτήτων της προσφεύγουσας που δεν είχαν οικονομικό χαρακτήρα σε σύγκριση με τον κύκλο εργασιών των οικονομικών της δραστηριοτήτων αντιστοιχούσε σε ποσοστό 95% έναντι 5%. Ταυτόχρονα, το 84% του κύκλου εργασιών της αφορά αμοιβές που εισπράχθηκαν στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής της δραστηριότητας, η οποία, δεδομένης της φύσεως της δραστηριότητας της προσφεύγουσας (εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η οποία έχει πρωταρχικό σκοπό το κέρδος) αποτελεί οικονομική δραστηριότητα. Ως εκ τούτου, η κύρια δραστηριότητα της προσφεύγουσας είναι δραστηριότητα εμπορικής φύσεως. Επιπλέον, τα έγγραφα που προσκόμισε η προσφεύγουσα δεν περιείχαν επίσης καμία πληροφορία από την οποία να προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν αποφασιστικά την προσφεύγουσα, για παράδειγμα, με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στην ερευνητική ικανότητα της προσφεύγουσας ή στα αποτελέσματα των ερευνών που αυτή διεξάγει. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα δεν μπορεί να εγγυηθεί ότι η εκτέλεση του έργου και η χρήση μέρους της χρηματοδότησής του είναι συμβατή με το άρθρο 6 του διατάγματος

αριθ. 725, του Συμβουλίου Υπουργών, το οποίο προβλέπει ότι η οντότητα που υποβάλλει πρόταση έργου θα εκτελέσει ένα έργο που δεν έχει οικονομικό χαρακτήρα και θα διαχωρίσει σαφώς εκείνες τις κύριες δραστηριότητες που δεν είναι οικονομικής φύσεως (και τις αντίστοιχες χρηματοοικονομικές ροές) από τις δραστηριότητες που θεωρούνται οικονομικές.

[5] Επειδή η προσφεύγουσα δεν ήταν σύμφωνη με την προσβαλλόμενη απόφαση, άσκησε προσφυγή ενώπιον του [Administratīvā rajona] tiesa (διοικητικό πρωτοδικείο, Λεττονία). Η προσφυγή της βασίζεται στους ακόλουθους λόγους.

[5.1] Από τις παραγράφους 1.1, 1.2 και 2.1 της μεθοδολογίας που υπέβαλε η προσφεύγουσα προκύπτει ότι η ανεξάρτητη διεξαγωγή ερευνών είναι η κύρια δραστηριότητά της. Αυτό αποδεικνύεται επίσης από το γεγονός ότι η καθηγήτρια ΤΚ της προσφεύγουσας καθώς και άλλα μέλη του ερευνητικού της προσωπικού καταγράφονται ως κορυφαίοι ερευνητές στην *Nacionālā enciklopēdija* (Εθνική Εγκυκλοπαίδεια). Επίσης, η προσφεύγουσα εκδίδει το περιοδικό *Administratīvā un Kriminālā Justīcija* (Διοικητική και Ποινική Δικαιοσύνη), το οποίο συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο των επιστημονικών δημοσιεύσεων που αναθεωρούνται από ομότιμους, αναγνωρισμένους από το συμβούλιο [λεττονικό επιστημονικό συμβούλιο], σύμφωνα με την απόφαση αριθ. 12-1, της 23ης Ιανουαρίου 2007, του τελευταίου.

[5.2] Ούτε στον κανονισμό 651/2014 ούτε στην προκήρυξη προβλέπεται ότι ο αιτών δεν μπορεί να ασκήσει οικονομική δραστηριότητα και να προσποριστεί κέρδος από αυτήν, ούτε καθορίζεται ποια πρέπει να είναι η αναλογία μεταξύ οικονομικής δραστηριότητας και δραστηριότητας που δεν έχει οικονομικό χαρακτήρα.

[5.3] Η προσφεύγουσα διαχωρίζει σαφώς εκείνες τις κύριες δραστηριότητες που δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα (και τις αντίστοιχες χρηματοοικονομικές ροές) από τις οικονομικές δραστηριότητες, θεωρώντας ως τέτοιες τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται για λογαριασμό επιχείρησης, τη χρηματοδοτική μίσθωση ερευνητικών υποδομών και τις συμβουλευτικές υπηρεσίες. Από την άλλη πλευρά, όταν ο επιστημονικός οργανισμός ασκεί επίσης άλλες οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν αντιστοιχούν στις κύριες δραστηριότητες που δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα, πρέπει να διαχωρίσει τις κύριες δραστηριότητές του και τις αντίστοιχες χρηματοοικονομικές ροές από τις λοιπές δραστηριότητές του και τις χρηματοοικονομικές ροές που αντιστοιχούν σε αυτές τις τελευταίες.

[5.4] Η προσφεύγουσα δηλώνει χωριστά κάθε έργο, ανοίγοντας τρεχούμενο τραπεζικό λογαριασμό για το έργο που δεν σχετίζεται με τις υπόλοιπες δραστηριότητες και τα έσοδά της.

[5.5] Η προσφεύγουσα συμμετέχει σε διάφορα προγράμματα ERASMUS+ (συμπεριλαμβανομένων και αυτών στα οποία συμμετέχει ως δικαιούχος επιχορηγήσεων), επιστημονικά έργα και έργα του Ευρωπαϊκού Ταμείου

Περιφερειακής Ανάπτυξης, στο πλαίσιο των οποίων θεωρήθηκε ότι πληροί τους παραπάνω όρους.

[5.6] Το γεγονός ότι επιβάλλονται όρια στη μορφή ιδιοκτησίας των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς να πραγματοποιείται ουσιαστική αξιολόγηση των αιτήσεων συνεπάγεται στην πραγματικότητα ότι τα ιδιωτικά ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα ιδιωτικά ιδρύματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τεχνικής κατάρτισης απαγορεύεται να διενεργούν έρευνες. Ωστόσο, τα άρθρα 3, 21, 22 και 23 του νόμου για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αντιτίθενται σε διαδικασία διδακτικής και επιστημονικής δραστηριότητας (δύο επιπέδων) που έχει ως αποτέλεσμα οι δραστηριότητες των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης να είναι περιορισμένες όσον αφορά τις επιστημονικές τους συνιστώσες.

[5.7] Το έργο που υποβλήθηκε από την προσφεύγουσα περιέχει υπεύθυνη δήλωση, με την οποία βεβαιώνεται ότι τα μέλη της, υπό την ιδιότητά τους αυτή, δεν έχουν προνομιακή πρόσβαση στην ερευνητική ικανότητα της οντότητας που υπέβαλε την πρόταση έργου ή στα αποτελέσματα των ερευνών που αυτή διεξάγει.

Εφαρμοστέα νομοθεσία

Δίκαιο της Ένωσης

[6] Στο άρθρο 107, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπεται ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές, εκτός αν οι Συνθήκες ορίζουν άλλως».

[7] Στο άρθρο 2, σημείο 83, του κανονισμού 651/2014, ορίζεται ο «οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων» ως «οντότητα (όπως πανεπιστήμια ή ερευνητικά ινστιτούτα, οργανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας, ενδιάμεσοι φορείς καινοτομίας, ερευνητικοί συνεργαζόμενοι φορείς με φυσική ή εικονική παρουσία), ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός της οποίας είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που η οντότητα αυτή ασκεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Οι επιχειρήσεις που μπορούν να επηρεάσουν αποφασιστικά μια οντότητα του είδους αυτού, για παράδειγμα, με την ιδιότητα του μετόχου ή του μέλους, δεν επιτρέπεται να έχουν προνομιακή πρόσβαση στα ερευνητικά της αποτελέσματα».

Στην αιτιολογική σκέψη 49, του κανονισμού 651/2014, αναφέρεται ότι «στις ερευνητικές υποδομές μπορούν να ασκούνται τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες. Προκειμένου να αποτρέπεται η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων σε οικονομικές δραστηριότητες μέσω της δημόσιας χρηματοδότησης μη οικονομικών δραστηριοτήτων, θα πρέπει να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των δαπανών και της χρηματοδότησης οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων. Όταν μια υποδομή χρησιμοποιείται τόσο για οικονομικές όσο και για μη οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση μέσω κρατικών πόρων των δαπανών που συνδέονται με μη οικονομικές δραστηριότητες των υποδομών δεν συνιστά κρατική ενίσχυση. Η δημόσια χρηματοδότηση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις μόνο στον βαθμό που καλύπτει δαπάνες συνδεδεμένες με οικονομικές δραστηριότητες. Μόνον οι τελευταίες αυτές δαπάνες θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη με σκοπό τη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τα όρια κοινοποίησης και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης. Εάν η υποδομή χρησιμοποιείται σχεδόν αποκλειστικά για μη οικονομική δραστηριότητα, η χρηματοδότησή της ενδέχεται να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, εφόσον η οικονομική χρήση παραμένει αμιγώς επικουρική, ήτοι για δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της υποδομής και είναι απαραίτητη για αυτήν ή είναι συνυφασμένη με την κύρια μη οικονομική χρήση της, και έχει περιορισμένο εύρος. Η προϋπόθεση αυτή μπορεί να θεωρείται ότι εκπληρώνεται όταν οι οικονομικές δραστηριότητες καταναλώνουν τις ίδιες εισροές (όπως υλικά, εξοπλισμό, εργασία και πάγιο κεφάλαιο) με τις μη οικονομικές δραστηριότητες και η ικανότητα που αφιερώνεται ετησίως για την οικονομική δραστηριότητα δεν υπερβαίνει το 20% της συνολικής ετήσιας ικανότητας της ερευνητικής υποδομής».

[8] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έλαβε πρωτοβουλίες για τον εκσυγχρονισμό των κρατικών ενισχύσεων, μεταξύ των οποίων είναι και η Ανακοίνωση σχετικά με την έννοια των κρατικών ενισχύσεων, σύμφωνα με το άρθρο 107, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (*Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, της 19ης Ιουλίου 2016, C 262, σ. 1, στο εξής: Ανακοίνωση της Επιτροπής). Σύμφωνα με τα σημεία 28 έως 30 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής, η εκπαίδευση που χρηματοδοτείται ή συγχρηματοδοτείται από το κράτος (σε ποσοστό άνω του 50%) μπορεί να θεωρηθεί μη οικονομική δραστηριότητα. Αυτές οι υπηρεσίες δημόσιας εκπαίδευσης πρέπει να διακρίνονται από τις υπηρεσίες που χρηματοδοτούνται κυρίως από τους μαθητές ή τους γονείς τους ή από εμπορικά έσοδα. Για παράδειγμα, η τριτοβάθμια εκπαίδευση που χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από τους φοιτητές εμπίπτει σαφώς στην τελευταία κατηγορία. Σε ορισμένα κράτη μέλη, οι δημόσιοι οργανισμοί μπορούν επίσης να προσφέρουν εκπαιδευτικές υπηρεσίες, οι οποίες, λόγω της φύσεώς τους, της χρηματοδοτικής τους δομής και της ύπαρξης ανταγωνιστικών ιδιωτικών οργανισμών, πρέπει να θεωρείται ότι έχουν οικονομικό χαρακτήρα.

Λεπτονικό δίκαιο

Άμεσα εφαρμοστέες διατάξεις

[9] Στην παράγραφο 2.7, του διατάγματος αριθ. 725, του Υπουργικού Συμβουλίου, ορίζεται «η οντότητα που υποβάλλει πρόταση έργου» ως «επιστημονικός οργανισμός, εγγεγραμμένος στο μητρώο επιστημονικών οργανισμών, το οποίο, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διατάξεις που ρυθμίζουν τις δραστηριότητές του (καταστατικό, εσωτερικός κανονισμός ή συστατική πράξη), ασκεί κύριες δραστηριότητες που δεν είναι οικονομικής φύσεως και ανταποκρίνεται στον ορισμό του οργανισμού έρευνας που περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, σημείο 83, του κανονισμού (ΕΕ) 651/2014, της Επιτροπής, της 17ης Ιουνίου 2014, με τον οποίο ορισμένες κατηγορίες ενισχύσεων κηρύσσονται συμβατές με την εσωτερική αγορά, κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης».

Σύμφωνα με την έκθεση για την ανάλυση συνεπειών του διατάγματος αριθ. 725, του Συμβουλίου Υπουργών, η παράγραφος 2.7 του εν λόγω διατάγματος αντιστοιχεί στο άρθρο 2, σημείο 83, του κανονισμού 651/2014 και δεν θέτει αυστηρότερες απαιτήσεις.

Η παράγραφος 6 του διατάγματος αριθ. 725, του Υπουργικού Συμβουλίου προβλέπει ότι «η οντότητα που υποβάλλει πρόταση έργου θα εκτελέσει ένα έργο που δεν έχει οικονομικό χαρακτήρα. Η οντότητα αυτή θα διαχωρίσει σαφώς εκείνες τις κύριες δραστηριότητες που δεν είναι οικονομικής φύσεως (και τις αντίστοιχες χρηματοοικονομικές ροές) από τις δραστηριότητες που θεωρούνται οικονομικές. Οικονομικές δραστηριότητες θεωρούνται αυτές που πραγματοποιούνται για λογαριασμό επιχείρησης, η χρηματοδοτική μίσθωση ερευνητικών υποδομών και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες. Εάν ο επιστημονικός οργανισμός ασκεί επίσης άλλες οικονομικές δραστηριότητες, οι οποίες δεν αντιστοιχούν στις κύριες δραστηριότητες που δεν έχουν οικονομικό χαρακτήρα, πρέπει να διαχωρίσει τις κύριες δραστηριότητές του και τις αντίστοιχες χρηματοοικονομικές ροές από τις λοιπές δραστηριότητές του και τις χρηματοοικονομικές ροές που αντιστοιχούν σε αυτές τις τελευταίες».

Νομικό πλαίσιο που πρέπει να ληφθεί υπόψη

[10] Το άρθρο 1, παράγραφος 2, του εμπορικού κώδικα προβλέπει ότι η εμπορική δραστηριότητα είναι οικονομική δραστηριότητα που ασκείται ελεύθερα, στο όνομα του οικονομικού της φορέα, με σκοπό το κέρδος. Σύμφωνα με το άρθρο 134, παράγραφοι 1 και 2, του εμπορικού κώδικα, μια εταιρεία περιορισμένης ευθύνης είναι εμπορική εταιρεία.

[11] Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του νόμου για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προβλέπει ότι ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι εκείνοι οι οργανισμοί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επιστημονικοί οργανισμοί, οι οποίοι

παρέχουν προγράμματα ακαδημαϊκών και επαγγελματικών σπουδών και είναι αφιερωμένοι στην επιστήμη, την έρευνα και την καλλιτεχνική δημιουργία. Στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τουλάχιστον το 40% αυτών που επιλέγονται για τις ακαδημαϊκές θέσεις πρέπει να κατέχουν διδακτορικό τίτλο. Στα ακαδημαϊκά ιδρύματα, τουλάχιστον το 50% των ατόμων που επιλέγονται για ακαδημαϊκές θέσεις πρέπει να κατέχουν διδακτορικό τίτλο.

Το άρθρο 7, παράγραφος 3, του νόμου για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προβλέπει ότι τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τα ιδρύματα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τεχνικής κατάρτισης που ιδρύονται από ιδιώτες είναι εμπορικές εταιρείες ή ιδρύματα, των οποίων η λειτουργία ρυθμίζεται από τον εμπορικό κώδικα ή τον Biedrību un nodibinājumu likums (νόμο περί σωματείων και ιδρυμάτων), στον βαθμό που αυτό δεν αντιβαίνει στον νόμο για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Το άρθρο 10, παράγραφος 1, του νόμου για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προβλέπει ότι η λειτουργία των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ρυθμίζεται από το Latvijas que Republikas Satversme (Σύνταγμα της Δημοκρατίας της Λεττονίας), τον Izglītības likums (νόμο για την εκπαίδευση), τον Zinātniskās darbības likums (νόμο περί της επιστημονικής δραστηριότητας), τον νόμο για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, άλλες κανονιστικές διατάξεις και το καταστατικό του ίδιου του ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 22 του νόμου για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης έχουν τη δυνατότητα να ιδρύουν επιστημονικούς οργανισμούς. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να συστήνουν επιστημονικούς οργανισμούς και υπό τη μορφή διαρθρωτικών μονάδων των εν λόγω ιδρυμάτων.

Το άρθρο 77, παράγραφος 1, του νόμου για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προβλέπει ότι τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης χρηματοδοτούνται από τους ιδρυτές τους. Ο ιδρυτής ενός ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρέχει τους αναγκαίους οικονομικούς πόρους για τη συνεχή λειτουργία του ιδρύματος και για την εκτέλεση των εργασιών που έχει ο ίδιος καθορίσει, καθώς και για τον έλεγχο της λειτουργίας του. Οι οικονομικοί πόροι των δημόσιων ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προέρχονται από το κονδύλια του γενικού προϋπολογισμού του κράτους, καθώς και από άλλα έσοδα που τα ιδρύματα αυτά πραγματοποιούν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που ασκούν, κατά την εκπλήρωση του σκοπού τους, ο οποίος καθορίζεται στο καταστατικό τους. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διαχειρίζονται τα έσοδα αυτά, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις για τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς. Τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μπορούν να λαμβάνουν και να κάνουν χρήση χρηματικών δωρεών και δώρων από τράπεζες, άλλα πιστωτικά ιδρύματα, οργανισμούς και ιδιώτες. Τα εν λόγω ιδρύματα μπορούν να λαμβάνουν και να κάνουν χρήση δανείων που χορηγούνται από τράπεζες και άλλα πιστωτικά ιδρύματα. Η διάρθρωση των οικονομικών πόρων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης καθορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο των εν λόγω ιδρυμάτων. Ο

πρύτανης υποβάλλει ετήσια έκθεση για την εκτέλεση του προϋπολογισμού στο διοικητικό συμβούλιο, στον Υπουργό Παιδείας και Επιστημών και στον αρμόδιο για τον αντίστοιχο τομέα υπουργό ή στον ιδρυτή του ιδρύματος τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την δημοσιεύει στον ιστότοπο του εν λόγω ιδρύματος.

Το άρθρο 77, παράγραφος 2, του νόμου για τα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προβλέπει ότι οι οικονομικοί πόροι που διατίθενται από φυσικά και νομικά πρόσωπα για τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων προγραμμάτων και μέτρων μεταφέρονται απευθείας από το ίδρυμα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη διαρθρωτική μονάδα ή στο φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα που εκτελεί τα εν λόγω προγράμματα ή μέτρα.

[12] Το ζήτημα που πρέπει να διευκρινισθεί στο πλαίσιο της υπό κρίση διοικητικής υπόθεσης είναι κατά πόσον η προσφεύγουσα ανταποκρίνεται στον ορισμό του οργανισμού έρευνας, ο οποίος περιλαμβάνεται στο άρθρο 2, παράγραφος 83, του κανονισμού 651/2014.

Πράγματι, από τη γραμματική ερμηνεία του άρθρου 2, σημείο 83, του κανονισμού 651/2014 προκύπτει ότι ένας οργανισμός έρευνας και διάδοσης γνώσεων είναι μια οντότητα, πρωταρχικός σκοπός της οποίας είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας ή η πειραματική ανάπτυξη ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, εφάρμοσε την εν λόγω διάταξη το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας. Συγκεκριμένα, το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας εξέτασε, εάν η κύρια δραστηριότητα της προσφεύγουσας είναι η έρευνα και η μεταφορά γνώσεων, εάν η κύρια μη οικονομική δραστηριότητα της προσφεύγουσας είναι ο κύριος σκοπός της οντότητας που υπέβαλε πρόταση έργου και εάν η προσφεύγουσα διαχωρίζει τη χρηματοδότηση των οικονομικών της δραστηριοτήτων από αυτή των μη οικονομικών δραστηριοτήτων, λαμβάνοντας υπόψη την αιτιολογική σκέψη 49 του κανονισμού 651/2014, σύμφωνα με την οποία, σκοπός της σαφούς διάκρισης μεταξύ των δαπανών και της χρηματοδότησης οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων είναι η αποτροπή της χορήγησης κρατικών ενισχύσεων σε οικονομικές δραστηριότητες μέσω της δημόσιας χρηματοδότησης μη οικονομικών δραστηριοτήτων.

Στην παρούσα υπόθεση, το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η κύρια δραστηριότητα της προσφεύγουσας περιλαμβάνει μια οικονομική δραστηριότητα –την παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών έναντι αμοιβής– και ότι το 84% του κύκλου εργασιών της οντότητας που υπέβαλε πρόταση έργου αφορά αμοιβές που εισπράχθηκαν στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής της δραστηριότητας, η οποία, δεδομένης της φύσεως της δραστηριότητας της προσφεύγουσας (εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η οποία έχει πρωταρχικό σκοπό το κέρδος) αποτελεί οικονομική δραστηριότητα. Με βάση τα ανωτέρω, το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας έκρινε ότι η κύρια δραστηριότητα της οντότητας που υπέβαλε πρόταση έργου είναι δραστηριότητα εμπορικής φύσεως.

Για τον λόγο αυτόν, το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας επεσήμανε ότι καθοριστικός παράγοντας για την κρίση του δεν είναι το γεγονός ότι η οντότητα που υπέβαλε πρόταση έργου είναι οντότητα ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου, αλλά η αναλογία της οικονομικής της δραστηριότητας σε σύγκριση με τη μη οικονομική της δραστηριότητα. Κατά την άποψη του επιστημονικού συμβουλίου της Λεττονίας, δικαιολογημένα γίνεται χρήση του ποσοστού των εσόδων για να προσδιορισθεί εάν η οντότητα που υπέβαλε πρόταση έργου ικανοποιεί την απαίτηση του κανονισμού 651/2014, σχετικά με τον κύριο σκοπό του οργανισμού έρευνας. Επιπλέον, σύμφωνα με το επιστημονικό συμβούλιο της Λεττονίας, πρέπει να διευκρινιστεί κατά πόσο τα έσοδα που προέρχονται από την κύρια μη οικονομική δραστηριότητα επενδύονται εκ νέου στην κύρια μη οικονομική δραστηριότητα της οντότητας που υπέβαλε πρόταση έργου, προκειμένου να αποφευχθεί η έμμεση επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας της προσφεύγουσας.

Κατά συνέπεια, το ζήτημα που τίθεται εν προκειμένω είναι κατά πόσο, για τους σκοπούς της παραγράφου 2.7 του διατάγματος αριθ. 725 του Υπουργικού Συμβουλίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 2, σημείο 83, του κανονισμού 651/2014, είναι επιτρεπτό το μεγαλύτερο μέρος της ίδιας χρηματοδότησης ενός επιστημονικού ιδρύματος –οντότητας που παρέχει εκπαιδευτικές υπηρεσίες– να αποτελείται από έσοδα που προέρχονται από οικονομικές δραστηριότητες.

Διατακτικό

Σύμφωνα με το άρθρο 267 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, [παραλείπόμενα] το Administratīvā rajona tiesa (διοικητικό πρωτοδικείο, Λεττονία)

Αποφασίζει

την υποβολή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των κάτωθι προδικαστικών ερωτημάτων:

- 1) Μπορεί να θεωρηθεί οντότητα κατά την έννοια του άρθρου 2, σημείο 83, του κανονισμού 651/2014, οργανισμός (ιδιωτικού δικαίου) που ασκεί διάφορες κύριες δραστηριότητες, στις οποίες περιλαμβάνεται και η δραστηριότητα της έρευνας, αλλά του οποίου τα έσοδα προέρχονται ως επί το πλείστον από την παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών έναντι αμοιβής;
- 2) Είναι δικαιολογημένη η εφαρμογή του κριτηρίου σχετικά με την αναλογία της χρηματοδότησης (έσοδα και δαπάνες) από τις οικονομικές και τις μη οικονομικές δραστηριότητες, προκειμένου να κριθεί κατά πόσον η οντότητα πληροί την προϋπόθεση του άρθρου 2, παράγραφος 83, του κανονισμού 651/2014, σχετικά με τον κύριο σκοπό των δραστηριοτήτων της οντότητας ο οποίος πρέπει να είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων; Σε περίπτωση καταφατικής

απαντήσεως, ποια θα ήταν η κατάλληλη αναλογία μεταξύ χρηματοδότησης από τις οικονομικές και χρηματοδότησης από τις μη οικονομικές δραστηριότητες, προκειμένου να διαπιστωθεί ο κύριος σκοπός των δραστηριοτήτων της οντότητας;

- 3) Είναι δικαιολογημένη, σύμφωνα με το άρθρο 2, σημείο 83, του κανονισμού 651/2014, η εφαρμογή της απαιτήσεως περί εκ νέου επενδύσεως (επανεπενδύσεως) στην κύρια δραστηριότητα των εσόδων που προκύπτουν από την κύρια αυτή δραστηριότητα της οικείας οντότητας και είναι απαραίτητο να αξιολογούνται και περαιτέρω στοιχεία, προκειμένου να προσδιορίζεται ορθώς ο κύριος σκοπός των δραστηριοτήτων της οντότητας που υπέβαλε πρόταση έργου; Μεταβάλλεται η εκτίμηση αυτή λόγω της χρήσης των πραγματοποιηθέντων εσόδων (όταν επανεπενδύονται στην κύρια δραστηριότητα ή όταν, για παράδειγμα, στην περίπτωση ιδιώτη ιδρυτή, διανέμονται ως μερίσματα στους μετόχους), ακόμη και στην περίπτωση που το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων προέρχεται από δίδακτρα;
- 4) Είναι καθοριστικής σημασίας η νομική προσωπικότητα των μελών της οντότητας που υπέβαλε πρόταση για το οικείο έργο, προκειμένου να εκτιμηθεί εάν η εν λόγω οντότητα ανταποκρίνεται στον ορισμό του άρθρου 2, σημείο 83, του κανονισμού 651/2014, ήτοι εάν η οντότητα είναι εταιρία που έχει συσταθεί σύμφωνα με το εμπορικό δίκαιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας (δραστηριότητα έναντι αμοιβής), κερδοσκοπικού χαρακτήρα [άρθρο 1 του Komerclikums (εμπορικού κώδικα)] ή εάν τα μέλη ή οι μέτοχοί της είναι φυσικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες κερδοσκοπικού χαρακτήρα (συμπεριλαμβανομένης της παροχής εκπαιδευτικών υπηρεσιών έναντι αμοιβής) ή εάν συστάθηκαν για μη κερδοσκοπικό σκοπό (για παράδειγμα, μια ένωση ή ένα ίδρυμα);
- 5) Είναι καθοριστικής σημασίας για την αξιολόγηση της οικονομικής φύσης της δραστηριότητας που ασκεί η οντότητα που υπέβαλε πρόταση έργου η αναλογία των ημεδαπών φοιτητών και των φοιτητών που είναι υπήκοοι κρατών μελών της Ένωσης σε σύγκριση με τους αλλοδαπούς φοιτητές (υπηκόους τρίτων χωρών) και το γεγονός ότι σκοπός της κύριας δραστηριότητας που ασκεί η εν λόγω οντότητα είναι η παροχή στους φοιτητές ανώτερης εκπαίδευσης και προσόντων τα οποία θα τους καταστήσουν ανταγωνιστικούς στη διεθνή αγορά εργασίας, σύμφωνα με τις τρέχουσες διεθνείς απαιτήσεις (παράγραφος 5 του καταστατικού της προσφεύγουσας);

Αναστέλλει τη διαδικασία έως την έκδοση αποφάσεως από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Κατά της παρούσας αποφάσεως δεν μπορούν να ασκηθούν ένδικα μέσα.

[παρλειπόμενα]

[υπογραφές και διαδικαστικές διατυπώσεις]